

A Nemzetközi Speciális Információs Rendszerekkel (NSIR) foglalkozó rovatában a Híradó tájékoztat a Tudományos-Műszaki Filmek NSIR (INTERFILM-INFORM) Rendszertanácsának 3. üléséről, (Budapest, 1976. március 15–22.). A Tanács meghallgatta és megvitatta a vezető szerv, a bázisszerv és a kijelölt nemzeti szervek beszámolóját az elmúlt időszakban végzett munkáról, és pozitívan értékelte a rendszer eddigi munkáját.

Az ülés jóváhagyta az INTERFILMINFORM távlati tervét, automatizálásának műszaki feladatát és szakembereképzési tervét.

* *

1976. március 10–11-én Moszkvában ültek össze az NTMIK tagországok szakértői, hogy megvitassák a Tudományos Kutatások NSIR hatékonyságának emelésével és a rendszer automatizálásával kapcsolatos kérdéseket. A résztvevők az NTMIK MKB elé terjesztették javaslataikat.

Az NTMIK Híradója beszámol arról, hogy 1976. április 26–30-án látogatást tett az NTMIK-ben a Vietnami Demokratikus Köztársaság Központi Tudományos-Műszaki Információs Intézetének delegációja. A delegáció egyrészt megismerkedett az NTMIK működésével, felépítésével és kutatásaival, másrészt tájékoztatást adott a VDK tudományos-műszaki információs tevékenysége megszervezésének helyzetéről.

(Görög Ibolya)

A Bolgár Fordítók Szövetségének elméleti konferenciája

A Bolgár Fordítók Szövetsége 1976. május 17–21-én Szófiában elméleti konferenciát tartott *A fordítás a tudomány és a műszaki haladás szolgálatában* címmel. A Szövetség több évi előkészítés után 1975-ben alakult meg, mint a bolgár fordítók és tolmácsok kulturális-szakmai szervezete. Tagja a FIT-nek (*Fédération Internationale des Traducteurs = Fordítók Nemzetközi Szövetsége*) és része a bulgáriai *Országos Művészeti, Kulturális és Tömegkommunikációs Komplexum*-nak.

A Szövetség jelenleg a következő öt szakosztályban fejti ki tevékenységét:

a) *irodalmi szakosztály* (ide tartoznak a szépprózai, vers- és színmű-fordítók);

b) *publicisztikai szakosztály* (ebben tevékenykednek a tömegkommunikációs eszközöknél – sajtó, rádió, tv stb. – idegen nyelvi munkát végzők);

c) *tudományos és műszaki fordítók szakosztálya* (egyaránt magában foglalja a természettudományi-műszaki és a társadalomtudományi fordítókat);

d) *szimultán és konsekutív tolmácsok szakosztálya*;

e) *fordításelméleti, fordítástörténeti és fordításkritikai szakosztály*.

Bolgár barátainknak sikerült tehát az idegen nyelvi munkával (amit az NDK-beli kollégák találóan *Sprachmittlung*-nak, *nyelvi közvetítésnek* neveznek) foglalkozók igen széles körét átfogni. Nem alkot ugyan külön szakosztályt, de igen figyelemre méltó a Szövetséghez kapcsolódó *Fiatal Fordítók Klubja*. Ide azok a fiatal fordítók léphetnek be, akik még nem tudnak eleget tenni a rendes tagsághoz előírt igen szigorú feltételeknek. Ez a Klub tehát mintegy az *utánpótlási bázis* szerepét tölti be, tagjaival a Szövetség vezetősége, a tapasztalt, idősebb fordítók foglalkoznak.

A Szövetség legfőbb célja a fordítások magas ideológiai és szakmai szintjének elérése, a fordítói és tolmácsi hivatás törvényes védelme, a szakmai és politikai oktatás és továbbképzés előmozdítása konzultációk, tapasztalatcserek, tanfolyamok, konferenciák útján.

Ennek jegyében *rendezte meg* a fiatal, de igen dinamikus szövetség, *nemzetközi részvétellel első nagyszabású elméleti konferenciáját*. Bár a rendezés, a témakörre való tekintettel a tudományos-műszaki szakosztályra tartozott, a siker érdekében a többi szakosztály vezetőinek, tagjainak aktív, segítő munkáját is kellemsen tapasztalhattuk.

A konferencián részt vett a FIT tanácsának több tagja, valamint a szocialista országok szakfordítóinak meghívott képviselői. Valamennyi külföldi vendég – magyar részről e sorok írója – előadással, referátummal járult hozzá a rendezvény programjához*. A. TODOROV költő műfordító, a Szövetség elnökének megnyitóján és K. BRATANOV akadémikus, a bolgár Tudományos Dolgozók Szövetsége elnökének, a világszerte ismert biológusnak üdvözlő beszédén kívül 22 előadás hangzott el a fordítás elmélete és gyakorlata, a tudományos-műszaki tájékoztatás, a terminológia és a gépi fordítás területéről. Az előadások magas színvonalúak, tudományos igényűek voltak. Az előadók között egyetemi tanárok, akadémiai levelező tagok, docensek, különböző dokumentációs és tájékoztató intézetek igazgatói, vezető dolgozói szerepeltek. Így a konferencia címadó témájáról G. BLIZKANOV akadémikus, a Tudományos és Műszaki Egyesületek Központi Szövetségének elnöke, a fordítás és a tudományos-műszaki tájékoztatás összefüggéseiről S. SIMEONOV, a CINTI (Központi Tudományos-Műszaki Tájékoztató Intézet) igazgatója, a fordításelmélet kibernetikai és informatikai vonatkozásairól és a gépi fordítás problémáiról a szakirodalomban

* Ld.: KARCSAY Sándor: *A társadalomtudományi és a műszaki-természettudományi szövegek fordításának elméleti és módszertani eltérései és a jogi fordítások követelményei* c. előadásának anyagát lapunk 359–364. oldalán.

igén ismert A. LJUDSZKANOV docens beszélt, míg a jogi fordítás kérdéseiről I. NENOV professzor, igazságügyi miniszterhelyettes adott elő.

A konferencián a tudományos, kulturális és műszaki területről mintegy 30 intézet és szervezet képviseltette magát. Ez a tény, valamint az előadói névsorból kiragadott példák is jól mutatják, milyen komoly politikai-társadalmi háttérrel rendelkezik a Bolgár Fordítók Szövetsége. Amint arra a konferencia elnöki zárszavai utaltak, a Bolgár Kommunista Párt nemrégiben lezajlott kongresszusa kiemelte a tudományos-műszaki tájékoztatás fontosságát, mert ez teszi többek között lehetővé azt, hogy a tudomány termelőerővé váljék. A párt és kormány felismerte azt is, hogy fordítás nélkül, szakképzett jó fordítók nélkül a tájékoztatás nem valósítható meg, de a nemzetközi politikai, kulturális és gazdasági kapcsolatok sem építhetők ki (a bolgár nyelv sem világnyelv!).

Valószínűleg ez a felismerés segítette a bolgár fordítókat abban, hogy sikerült megvalósítani régi törekvésüket, az irodalmi és a tudományos-műszaki fordítók, tolmácsok közös társadalmi szervezetét. A most lezajlott konferencia színvonala, látogatottsága, az előadásokat

követő vita azt bizonyítja, hogy meg is akarnak és tudnak felelni annak a bizalomnak, amely a Szövetség létrehozását lehetővé tette.

Úgy érzem, a fordításügy fontossága, a magyar szakfordítók széles tábora, hazánkban is megérdemelné az előlegezett bizalmat, és e hivatás gyakorlóinak szervezeti egybefogását.

Karcsay Sándor

Ranganathan-díj

A FID Osztályozáseleméleti Bizottsága (FID/CR) Ranganathan-díjat alapított az osztályozás terén az utóbbi években folytatott kiemelkedő kutatási tevékenység jutalmazására. A díjat tervek szerint először a FID 1976 évi kongresszusán adják át.

[Information Retrieval and Library Automation, 11. köt. 8. sz. 1976. p. 7.]

KÖNYVISMERTETÉS

Információs források referálása

KOBLITZ, J.: Referieren von Informationsquellen. Leipzig, 1975, VEB Bibliographisches Institut. 194 p. OMKDK rakt. sz.: K 2306

Az információtudományi kutatás NDK-beli doyenje újabb elméleti és gyakorlati hozzájárulással gazdagította minden információs tevékenység alapjául és háttéréül szolgáló dokumentációs feldolgozó munka irodalmát: a referálását. Gazdag kutató oeuvre-jében nem ez az első monográfiája, amely a szakirodalmi referálásról szól. Már 1964-ben közreadta önálló tanulmányát a referálás módszereiről (*Methoden des Referierens von Dokumenten*, Leipzig, 89 p.), amelynek 2. bővített kiadása 1968-ban jelent meg (113 p.). E sorok írója annak idején mindkét kiadást haszonnal forgatta, és gyakorlati javaslatait, megoldásait mind publikációkban, mind a gyakorlati munka során fel is használta.

Ez a munkája valójában több, mint az alapkötet újabb kiegészítése, azaz 3. kiadása, nemcsak terjedelménél fogva, hanem a feldolgozás módszere, tudományos igényessége folytán is. A kötet gyakorlati és elméleti megalapozását nyújtja ennek az alapozó dokumentációs feldolgozó munkának, egészében és részleteiben egyaránt; a gyakorlat bemutatását mindenkor kiegészítik

elemző és összehasonlító elméleti megállapítások. Így a munka egyaránt elméleti tudományos mű és a gyakorlat kézikönyve. Egyúttal mintája annak, hogy lehetséges az információügy irodalmában is az elismert tudományos szakok szintjén tudományos igényű monográfiákat publikálni, nemcsak olyanokat, amelyek ismert tényeket írnak le újra és újra vagy egyszerű adatfelvételek eredményeit összegezik.

A kb. 13 szerzői ív terjedelmű monográfia 4 fő fejezetre tagolódik:

- az 1. elméleti alapot adja a referálás céljának, lényegének és feladatainak;
- a 2. bemutatja a referálás teljes témakörének mai állását és fejlődési tendenciáit;
- a 3. behatóan tárgyalja a referálás különféle módszereit;
- a 4. pedig a referálás lebonyolításának gyakorlati tudnivalóit foglalja össze.

A könyvet mintegy 140 tételre terjedő irodalomjegyzék és az eligazodást biztosító tárgymutató egészíti ki.

A dokumentáció szövegezési követelményeihez igazodóan rendkívül tömören kifejtett tanulmány tartalmi mondanivalójában lényegesen többet nyújt, mint a társadalomtudományi irodalom túlnyomó részében egy hasonló terjedelmű szaktanulmány. Ezért recenziója során – a rendelkezésre álló hely kötött volta miatt – aligha